

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการกำหนดกรอบการพัฒนาประเทศในระยะยาว คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การบรรลุซึ่งผลประโยชน์ของชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างรายได้ระดับสูง และก้าวสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ โดยแบ่งการพัฒนาเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความมั่นคง 2) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) การปรับสมดุลการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559)

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ รวมทั้งเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ เนื่องจากเศรษฐกิจฐานราก (Local Economy) ของประเทศไทยคือภาคการเกษตร โดยประเทศไทยมีพื้นที่ทำการเกษตร 149 ล้านไร่ พื้นที่ชลประทาน 35 ล้านไร่ และมีเกษตรกรทั้งหมดประมาณ 8 ล้านครัวเรือน โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ในภาคการเกษตร ปี พ.ศ. 2563 มีมูลค่าถึง 1,354,941 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.63 ของ GDP ประเทศ (ศูนย์สารสนเทศการเกษตร, 2564) ดังนั้นยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี จึงมุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560)

จากวิกฤตในช่วงปี พ.ศ. 2559-2563 ดุลการค้าของไทยเริ่มประสบปัญหาการขาดดุลการค้า ในปีพ.ศ. 2561 อยู่ที่ 4,657 ล้านบาท สำหรับดุลการค้าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในปี พ.ศ. 2563 เกินดุลการค้าอยู่ที่ 766,835 ล้านบาท แต่ลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2562 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่าจัดอยู่อันดับที่ 13 ของโลก ซึ่งในปี พ.ศ. 2561- 2562 เคยอยู่ใน อันดับ 11 ของโลก โดยมีมูลค่า 1,406,375 และ 1,317,926 ล้านบาท ตามลำดับ โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคการเกษตร หดตัวลงร้อยละ 3.57 (ศูนย์สารสนเทศการเกษตร (2564)) เนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้งที่รุนแรงต่อเนื่อง ภาวะฝนทิ้งช่วงในบางพื้นที่ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชทำให้ผลผลิตพืชได้รับความเสียหาย รวมทั้งสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างรุนแรงและเป็นวงกว้าง ธุรกิจประเภทที่ปรับตัวได้จะยังคงอยู่รอดและสามารถเติบโตต่อไป และหลังจากผ่านพ้นวิกฤตนี้ไป จะทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่เรียกว่า “New Normal” หรือ “ความ

ปกติใหม่” นั่นคือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนในการใช้ชีวิตประจำวัน และการขับเคลื่อนทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะออนไลน์ จากเหตุการณ์ที่ผ่านมา ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ตระหนักในด้านการดูแลสุขภาพและสุขอนามัยทั้งของตนเองและของส่วนรวมมากขึ้น ดังนั้นการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยปราศจากสารพิษ จึงเป็นโจทย์ที่ตอกย้ำให้เห็นว่า ประเทศไทยต้องกลับมามองที่เศรษฐกิจฐานราก หรือต้นทางของอาหารมาจากวัตถุดิบการเกษตร คือการเกษตรและการผลิต

จากสถานการณ์ข้างต้นผลจากกฎกติกาการค้าระหว่างประเทศ และกระแสการบริโภคที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยอาหาร ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety) ขึ้นมา โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบตรวจสอบและรับรองแหล่งผลิต โดยมี 3 กรมหลัก แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้ 1) กรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบด้านพืช 2) กรมปศุสัตว์ รับผิดชอบด้านปศุสัตว์ และ 3) กรมประมง รับผิดชอบด้านสัตว์น้ำ โดยวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้ผู้บริโภคทั้งในและนอกประเทศได้บริโภคอาหารที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และมาจากกระบวนการผลิตที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (กรมวิชาการเกษตร, 2550)

โดยเกษตรกรสามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร จากเกษตรดั้งเดิมไปสู่เกษตรสมัยใหม่ หรือการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) โดยมีเป้าหมายเน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตในภาคเกษตรไปสู่สินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง โดยอาศัยการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ร่วมด้วยการอาศัยการปรับเปลี่ยนองค์กรภาคการเกษตรให้มีลักษณะเป็น กลุ่มธุรกิจที่ขยายระบบการเรียนรู้เครื่องมือดิจิทัลให้กว้างและสร้างวิธีการทำงานให้ก้าวหน้าขึ้นด้วยแพลตฟอร์มและนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือที่เรียกว่า “Business Ecosystem” ใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยระบบนิเวศทางธุรกิจและเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อสนับสนุน AgTech Startups ของไทย ซึ่ง Business Ecosystem ประกอบไปด้วย 1) Digitizer ทำให้ข้อมูล (Big data) ด้าน การเกษตรเป็นดิจิทัลมากขึ้นโดยความร่วมมือจากพันธมิตร ในขณะที่คงความซับซ้อนในการจัดการน้อย 2) Platforms ทำให้สามารถต่อเชื่อมอุปกรณ์อัจฉริยะแบบไร้สายได้/เชื่อมต่อผู้ใช้งานผ่าน Platform อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) Super Platform ทำการรวมเอา Platform ต่างๆ มารวมศูนย์บริการเดียว ในขณะที่สามารถดึงข้อมูลต่างๆ ได้จาก Super Platform โดยประเด็นหลักของการพัฒนาในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย ดังกล่าวถือเป็นโอกาสของประเทศไทยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในยุคความปกติใหม่หรือ New Normal ได้ (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติและมหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2564)

จากรายงานการวิจัยพบว่าปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย และการขอการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย GAP

ของเกษตรกร คือ การขาดความรู้และความเข้าใจเรื่องมาตรฐานสินค้า มีทัศนคติว่ามีความยุ่งยากต่อการปฏิบัติเพื่อการตรวจรับรอง และราคาผลผลิต GAP ไม่จูงใจ ไม่แตกต่างจากพืชทั่วไป (นงนภัส ไกรพิมาย และคณะ, 2556) (จุฑามาศ คำสุนทร และคณะ 2560) อย่างไรก็ตามจากปัญหาดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อส่งออกอาหารและสินค้าเกษตรของไทย โดยตรวจพบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเรื่องคุณภาพและมาตรฐานสากลและเกณฑ์มาตรฐานของประเทศผู้นำเข้า เช่น มีการปนเปื้อนของสารเคมีหรือจุลินทรีย์เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ มีการปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยวยังไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะกลุ่มพืชผักทำให้ส่งผลกระทบต่อส่งออก จากการสำรวจของประเทศปลายทางจนส่งผลทำให้ผู้นำเข้าและผู้บริโภคในประเทศ คู่ค้า ขาดความเชื่อมั่นกับภาพลักษณ์ของอาหารและสินค้าเกษตรไทยโดยรวม ดังจะเห็นได้จากกรณีกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สั่งระงับการนำเข้าพืชผัก 5 รายการจากประเทศไทย และกรณีประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการเข้มงวดสินค้าพืชผักและผลไม้ที่นำเข้าจากประเทศไทยร้อยละ 90 เช่น หน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำประเทศต่าง ๆ ได้เสนอความเห็นต่อรัฐบาลในเรื่องของความจำเป็นที่จะต้องเร่งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าที่ส่งออกให้เข้มงวดมากขึ้น (คุปต์ โคตรสขิง, 2554) โดยมีมาตรการมุ่งเน้นการผลิตที่มีคุณภาพ นำระบบการบริหารจัดการคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยมาใช้เป็นเครื่องมือสร้างความเชื่อมั่น ผลักดันให้เกษตรกรทุกคนเข้าสู่ระบบจัดการคุณภาพ ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์ (GAP) จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหา

ด้วยความสำคัญที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์ โดยการรวบรวมองค์ความรู้ของการจัดการคุณภาพ GAP หลักเกณฑ์ในการตรวจประเมินตามมาตรฐาน GAP พืชอาหาร และปศุสัตว์ เงื่อนไขในการขอใบรับรอง เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเกษตรกรสามารถตรวจประเมินเบื้องต้น (Pre-audit) ด้วยตนเองก่อนการขอตรวจรับรองแหล่งผลิตสินค้ามาตรฐาน GAP และเป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรมีความพร้อมและสามารถปรับเปลี่ยนการปฏิบัติให้สอดคล้องตามเกณฑ์ของมาตรฐาน สินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการยกระดับความร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายการภาคเกษตรจากทุกภาคส่วน เช่น กลุ่มเกษตรกรที่ต้องการขอ/ต่ออายุ ใบรับรองมาตรฐาน GAP ผู้นำกลุ่มเกษตรกร Young Smart Farmer สมาชิกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร โดยนำจุดแข็งมาสนับสนุนการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP และสร้างเครือข่ายความร่วมมือตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะมีเป้าหมายและแนวทางพัฒนาการวิจัยที่สำคัญให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและการเข้าสู่ยุค New Normal

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์
- 2) ออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ (platform) สำหรับการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและสนับสนุนการการตรวจประเมินเบื้องต้นตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์
- 3) เพื่อประเมินประสิทธิภาพ และความพึงพอใจในการใช้งานของระบบสารสนเทศ (platform) สำหรับการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์

3. นิยามศัพท์

- 1) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) หมายถึง แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด โดยขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน การผลิตตามมาตรฐาน GAP ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม
- 2) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (Good Agricultural Practices for Food Crop) เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร ได้แก่ พืชผัก ไม้ผล พืชไร่ พืชสมุนไพรและเครื่องเทศ ในทุกขั้นตอนการผลิตตั้งแต่ในระดับสวน/แปลงเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัยจากสารเคมี จุลินทรีย์และศัตรูพืช มีคุณภาพเหมาะสมต่อการบริโภคหรือความต้องการของผู้บริโภค โดยคำนึงถึงการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิต คำนึงถึงสุขภาพความปลอดภัย สวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างความยั่งยืน
- 3) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปศุสัตว์ หมายถึง เป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสัตว์ (GAP สำหรับสัตว์) ของกรมปศุสัตว์ใช้ เพื่อยกระดับการเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย และเพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้บริโภคอาหารที่ได้จากสัตว์ และสิ่งแวดล้อมมีความปลอดภัยที่ออกโดยกรมปศุสัตว์ โดยในงานวิจัยนี้ยึดตามหลัก เกณฑ์การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคเนื้อ (มกษ. 6400-2555) ครอบคลุมข้อกำหนดตั้งแต่ องค์ประกอบฟาร์ม อาหารสำหรับโคเนื้อ น้ำ การจัดการฟาร์ม สุขภาพสัตว์ สวัสดิภาพสัตว์ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และการบันทึกข้อมูล เพื่อผลิตโคที่มีสุขภาพดีและได้เนื้อโคและผลผลิตอื่นๆ ที่มีคุณภาพเหมาะสมในการนำไปใช้ผลิตเป็นอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภค
- 4) การบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรสำหรับการขอรับรองมาตรฐาน GAP หมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้เกษตรกรบรรลุถึงเป้าหมายในการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ตาม

เกณฑ์มาตรฐาน GAP ซึ่งประกอบด้วยข้อกำหนดเรื่อง แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บรักษาและขนย้ายผลิตผลภายในแปลง การบันทึกข้อมูล การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

5) ผู้ตรวจรับรองหรือผู้ประเมิน บุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรหรือผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร ให้ทำหน้าที่ตรวจสอบให้เป็นไปตามระบบมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์

6) เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการผลิตพืช/ฟาร์มโคเนื้อ ที่จะขอรับรองตามระบบมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์ เว็บแอปพลิเคชัน

7) เว็บแอปพลิเคชัน (web application) หมายถึงซอฟต์แวร์ หรือโปรแกรมประยุกต์ ที่เข้าถึงด้วยโปรแกรม Internet Browser สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้บริการแบบ Real Time ใช้ งานง่ายและไม่ต้องติดตั้งซอฟต์แวร์บนเครื่องของผู้ใช้

4.ขอบเขตการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่องระบบสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

4.1.1 งานวิจัยนี้มุ่งเน้นในการศึกษาการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP พืชอาหาร โดยครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตพืชเพื่อเก็บเกี่ยวผลิตผลสำหรับใช้เป็นอาหาร (มกษ.9001-2556) เช่น พืชผัก ไม้ผล พืชไร่ พืชเครื่องเทศ พืชสมุนไพร ทุกขั้นตอนของการผลิตในระดับฟาร์มและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งมีการบรรจุ และ/หรือรวบรวม ผลิตผลเพื่อจำหน่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลิตผลที่ปลอดภัย มีคุณภาพเหมาะสมในการบริโภค โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและ สุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ปฏิบัติงาน

4.1.2 มุ่งเน้นในการศึกษาการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มโคเนื้อ (มกษ. 6400-2555) โดยครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคเนื้อตั้งแต่องค์ประกอบฟาร์ม อาหารสำหรับโคเนื้อ น้ำ การจัดการฟาร์ม สุขภาพสัตว์ สวัสดิภาพสัตว์ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และการบันทึก ข้อมูลเพื่อผลิตโคที่มีสุขภาพดี และได้เนื้อโคและผลผลิตอื่นๆที่คุณภาพ เหมาะสมในการนำไปใช้ผลิตเป็นอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภค

4.1.3 การสร้างองค์ความรู้จากการจัดการคุณภาพ GAP พืชอาหารและฟาร์มโคเนื้อ ที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ นำมาจากการรวบรวมเอกสารวรรณกรรม สัมภาษณ์เกษตรกรและผู้เชี่ยวชาญ

4.1.4 ปัจจัยและวิธีที่ใช้ในการตัดสินใจและให้คำแนะนำในการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP สำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์

4.2 ขอบเขตด้านสถานที่ ศึกษาในพื้นที่ที่มีการปลูกพืชอาหารในเขตนนทบุรี ปทุมธานี ชัยนาท และสำนักงานปศุสัตว์เขต 3 จังหวัดนครราชสีมา

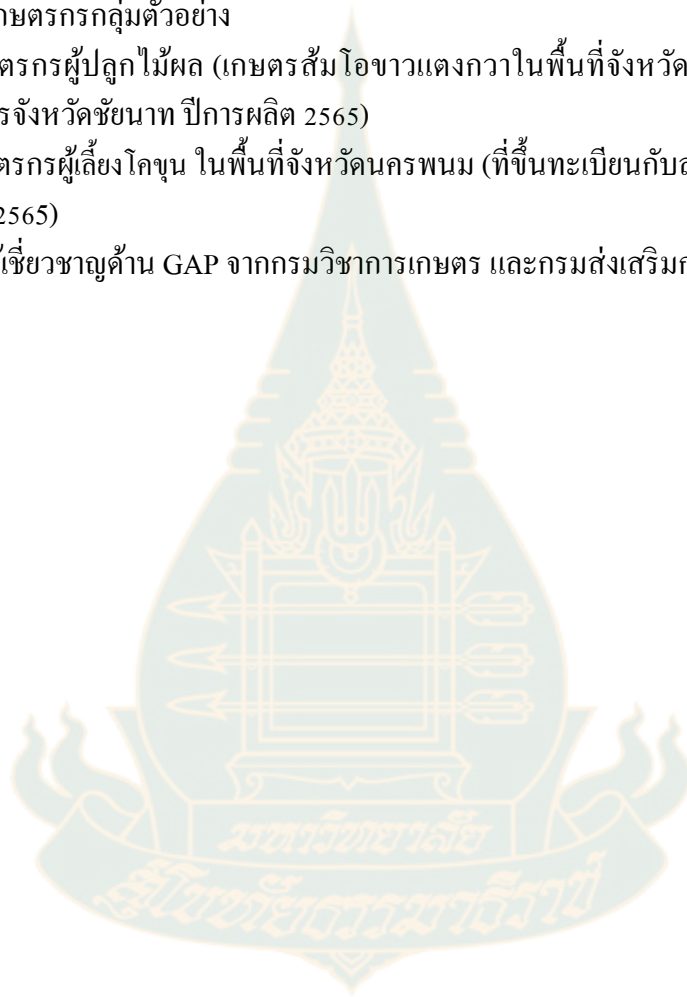
4.3 ขอบเขตด้านประชากร คือ

4.3.1 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

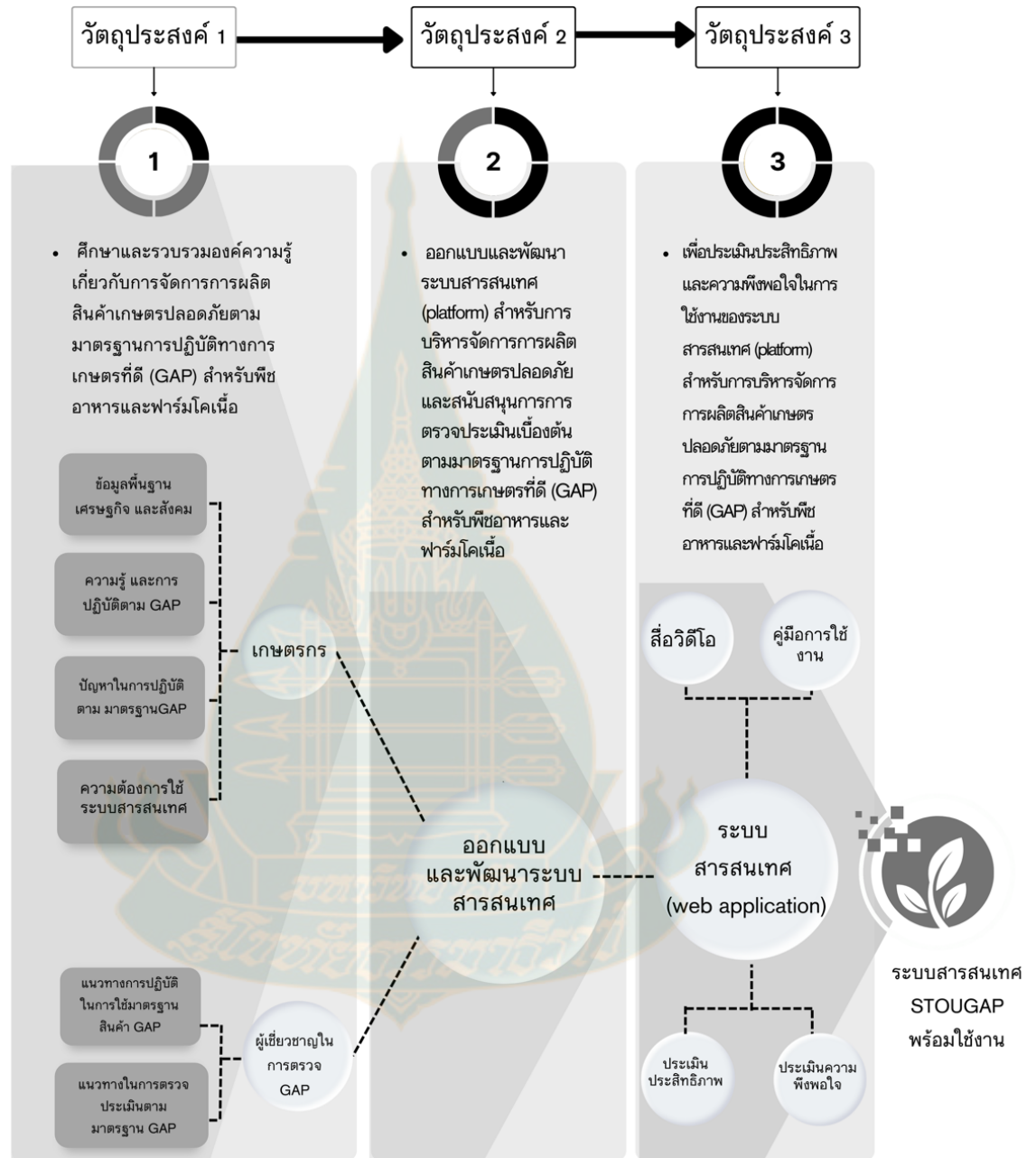
1) เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล (เกษตรกรส้มโอขาวแตงกวาในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท ปีการผลิต 2565)

2) เกษตรกรผู้เลี้ยงโคขุน ในพื้นที่จังหวัดนครพนม (ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอวังยาง ปีการผลิต 2565)

4.3.2 ผู้เชี่ยวชาญด้าน GAP จากกรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร

5. กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดโครงการวิจัย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) องค์ความรู้ที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านอาหารปลอดภัย และให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสำหรับการขอรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหารและฟาร์มปศุสัตว์กับเกษตรกร
- 2) เพื่อให้เกษตรกรสามารถประเมินตนเองเบื้องต้น (Pre-audit) สร้างความพร้อมก่อนยื่นคำขอรับการตรวจรับรอง GAP และสำหรับให้ผู้ที่ได้รับการรับรองแล้วสามารถทบทวนการปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าพืชอาหารและสัตว์ของตนเองให้คงมาตรฐาน
- 3) ได้ฐานข้อมูลการจัดการการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรและช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจรับรองมาตรฐาน สามารถนำข้อมูลเบื้องต้นไปสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อง่ายต่อการตรวจประเมิน
- 4) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทางด้านการเกษตรสามารถนำระบบสารสนเทศ (platform) นี้ไปส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรกลุ่มอื่นได้
- 5) สามารถต่อยอดและพัฒนา ไปสู่ระบบสารสนเทศ (platform) เพื่อการจัดการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานทางการค้าประเภทอื่น และสามารถพัฒนาเป็นระบบสารสนเทศในเชิงพาณิชย์ได้
- 6) สามารถพัฒนาเป็นหลักสูตรการเป็นผู้ตรวจประเมินเบื้องต้น (Pre-audit) หรือ พัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร ตามมาตรฐาน GAP พืชอาหาร (มกษ.90001-2556) และ ตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มโคเนื้อ (มกษ. 6400-2012)
- 7) เกิดการสร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้นำ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติให้สอดคล้องตามเกณฑ์ของมาตรฐานสินค้าเกษตร